AGOST 2020

ALFARA DEL PATRIARCA

CORPORACIÓ MUNICIPAL

Llorenç Rodado Mora
Alcalde i regidor d'Hisenda, Seguretat i Administració General

Marisa Almodóvar Torres
Regidora de Serveis Socials, Igualtat, Festes i Participació Ciutadana

Jaume Martínez Romero
Regidor d'Educació, Cultura, Esports i Joventut

Julio Berga Navarro
Regidor d'Urbanisme, Foment, Serveis Municipals i Medi Ambient

Sonia Rodado Mora
Regidora de Desenvolupament Local, Comunicació i Noves Tecnologies

Inmaculada Beltrán Andrés
Regidora de Transparència i Sanitat

Víctor José Palanca Palau
Maria Boix LLuna
Sergi Pastor Camisan
Miquel Àngel Martinez Gasco
Mario Zacarés Romero

AJUNTAMENT D'ALFARA DEL PATRIARCA
Plaça Sant Joan de Ribera, 4 - Telèfon 96 139 19 46 - www.alfaradelpatriarca.es

Llorenç Rodado
ALCALDE D'ALFARA

Malgrat del que ha passat amb la COVID-19, l'Equip de Govern ha decidit realitzar aquesta publicació amb l'objectiu de mantenir la tradició i que cap any es quede sense commemoració, i també per a donar constància de què el poble d'Alfara és fidel als seus costums populars.

Vull destacar la generositat, valentia i solidaritat en les quals hem fet front a aquesta pandèmia, que manifesta, una vegada més, la maduresa i sensibilitat d'un poble que, encara que siga xicotet, és molt gran. La lluita braç a braç i el respecte entre tots ha sigut denominador comú i garantia d'èxit en aquesta crisi.

Estem disposats un any més, a passar les nostres festes patronals, encara que siga d'una forma atípica però sense que falte la il·lusió i les ganes de passar-ho bé, sempre respectant els límits que marquen les autoritats sanitàries i de seguretat.

Recordarem aquest any, com un any de transició on tots hem pogut aprendre de tots, on hem pogut comprovar que les mostres d'afectivitat que ens caracteritzen han passat la prova amb excel·lent, i que les relacions socials que han estat minvades, a poc a poc tornaran a ser les mateixes que abans.

Des de l'Administració Local, Provincial i Autonòmica hem fet un esforç molt important perquè ningú es quede enrere i poder eixir, si cap, més reforçats. L'any 2021, més i millor. Una abraçada!

Marisa Almodóvar
REGIDORA DE FESTES

Mesos, dies, moltes hores d'incertesa i d'angoixa... moments sense saber com anirien les coses, normatives, indicacions, canvis d'última hora...I aplega el dia que de manera oficial haguérem de suspendre les festes patronals d'agost, després dels contactes amb els representants de les festes 2020: clavaris, clavariesses, mares dels xiquets, comissions i penyes taurines, i amb el rector d'Alfara En Jesús. Era un anunci trist i complicat, però aquesta situació sense precedents que estem vivint ens obliga a extremar les mesures de seguretat, higièniques i de distanciament social per a cuidar la salut de totes les persones i especialment dels nostres veïns i veïnes.

Sóc conscient de la decepció que aquesta decisió pot suscitar entre una part dels veïns, però aplaudeix la responsabilitat, i sensatesa que han demostrat els grups de persones que formen part de l'organització de les festes. Tornarem a celebrar les festes del nostre poble tal com les coneguem amb il·lusió, esperança i germanor, perquè tot anirà bé i aconseguirem eixir tots els alfarers i totes les alfareres junts. En el moment d'escriure aquestes paraules, sembla que a poc a poc anem cap a la normalitat, tot i que hi haurà coses que no oblidarem mai, com les persones que hem deixat arrere i el silenci dels nostres carrers vuits.

Hem de continuar atenent les indicacions, respectar les distàncies i utilitzar la mascareta. Fins que no vencem al virus no podem cantar victòria, segueixen havent contagis i la lluita continua. Si les autoritats sanitàries ens ho permeten, celebrarem una sèrie d'activitats culturals que animaran aquest període estival, en les quals seran aplicables, per descomptat, les mesures de seguretat i distanciament social que han ordenat les autoritats sanitàries. La prudència, el sentit comú i la responsabilitat és el que ha de prevaldre en qualsevol decisió en aquests moments.

No vull acabar sense agrair a tota la ciutadania que, des de les seues cases o des dels seus llocs de treball, han ajudat o actuat amb responsabilitat per combatre el virus. També a totes les persones que han estat al meu costat, que m'han enviat paraules d'agraïment, missatges d'ànim i el suport per a seguir treballant colze a colze amb el personal de l'ajuntament, que des del primer moment ha estat a disposició i al peu del canó. I com no, moltes gràcies a totes i tots els que formeu part de l'ambient festiu del nostre poble per la vostra col·laboració en aquesta decisió. Molt ànim i a pel 2021.

Jesús Girón
CAPELLÀ D'ALFARA

Un año más me siento un momento para poder escribiros con motivo de la celebración de las fiestas patronales. Sin embargo, no es un año más. Está siendo un año duro y complicado que hemos vivido con preocupación por la situación sanitaria y económica de tantas personas que han sufrido con muchísima dureza el golpe de esta crisis.

Por ello, al sentarme a escribir, mi primer pensamiento y mi oración van por todos los difuntos, por los enfermos, por sus familiares, por los servicios sanitarios, por los gobernantes, por los que trabajan al servicio de los demás, especialmente de los más necesitados, por nuestro pueblo y por todas nuestras familias.

Con motivo de esta situación, las clavarías pasarán a celebrar las fiestas al año que viene, ya que hay algunos actos que probablemente no se puedan llevar a cabo. Sin embargo, de acuerdo con el Ayuntamiento, hemos creído que podemos celebrar unos días de fiesta más sencillos y adaptados a la situación que atravesamos. En este sentido, lo esencial de las fiestas patronales se mantiene. Me refiero al recuerdo agradecido al Señor por la presencia entre nosotros de los santos: modelos de vida cristiana e intercesores ante Dios. Las fiestas patronales, como su nombre indica, son fiestas cristianas. Es cierto que hay aspectos festivos y populares hermosos que se han ido incorporando, pero no dejan de ser secundarios. Sin embargo, hay algo que es esencial y fundamental, sin lo cual nada tendría sentido: es la celebración de la Eucaristía, donde nos encontramos para escuchar la Palabra de Dios, alimentarnos con el Pan de la Vida, dar gracias a Dios por el regalo de los santos y pedirle que nos ayude a saber responder con fidelidad a la gracia bautismal que todos hemos recibido. Por eso, os invito a que durante estos días vengáis a la parroquia para celebrar todos juntos lo más grande que tenemos: la presencia y el amor de Dios entre nosotros. Un amor incondicional y total capaz de sanar heridas, restaurarnos internamente y ofrecernos una paz y una alegría que nadie más nos puede dar.

Por otro lado, para mí estas fiestas serán especiales porque, como ya sabéis, serán las últimas con vosotros. El curso que viene me trasladan a Valencia donde asumiré las clases de Sagrada Escritura en la Facultad de Teología y la Secretaría General de la misma. Además, estaré ayudando como adscrito en la parroquia de San Fernando Rey de Valencia.

El sábado 12 de septiembre celebraré la misa de despedida en la parroquia de San Bartolomé de Alfara. Quisiera vivir esa celebración, y este tiempo que me queda entre vosotros, como una gran acción de gracias a Dios por el regalo que ha supuesto para mí estos tres años como párroco de Alfara. Me he sentido acogido desde el primer momento y muy querido por todos. Doy muchas gracias a Dios por todo lo que hemos vivido, compartido y trabajado. He recibido muchísimo más de lo que podía imaginar. También me gustaría pedir perdón por mis fallos y errores, que habrán sido muchos, pero seguro que sabréis perdonar. Han sido tres años intensos en los que he sido muy feliz.

¡Un abrazo grande y muchas gracias por todo y por tanto...!

Festers i festeres del 2019

GRUP DE TEATRE LO NOSTRE

Tot el grup de teatre "Lo nostre" vol donar-vos molts ànims als quals en la seua família haja mort algun membre pel coronavirus i lamentem moltíssim que hagen mort tantíssimes persones. Per aquest motiu enguany no farem teatre a les festes patronals. Esperem que tot s'arregle prompte i tornem tots a la normalitat.

Desitgem que tot el poble ho passe en família el millor que puga, sempre respectant les normes establertes, i que prompte puguem abraçar-nos i besar-nos. Aleshores els farem una obra de teatre perquè s'obliden de les penes, i puguen riure i disfrutar de la vida. Un bes molt fort de part de tots els membres del grup de teatre "Lo nostre",

Concha Casaña, Flor Safont, Amparo Martí, Rosa March, María Dolores Valls, Pili Puchol, Rafa Lopáz, Pepe Martí i María Pilar Calvo.

AGRUPACIÓ MUSICAL

L'art al confinament

Per Empar Guanter i Ruiz

Si haguéreu de definir en una paraula els últims mesos quina paraula utilitzaríeu? Per a mi, la paraula que definiria aquests mesos seria "estranys". Si anem un poc enrere en el temps, trobarem que la paraula "estrany" ve del llatí "extraneus" que significava "exterior, alié, estranger".

Enmig de tota aquesta remor ha sigut innegable, que qui ha jugat un paper determinant ha sigut l'art, que ens permet conèixer-nos i allunyar-nos d'allò exterior, aliè, estranger, allunyar-nos del significat etimològic de la paraula. L'art com a refugi, com a llar. L'art que al nostre poble naix a les portes del "Teatret".

Sóc membre de la banda, però també sóc mestra de l'escola i, en aquest cas, em naix escriure des d'aquesta segona mirada.

És tant típic com tòpic afirmar que el benestar no es troba a allò material, però aquests mesos crec que cadascú de nosaltres ho hem pogut comprovar. Concretament nosaltres, com a escola i com a Agrupació Musical, estem contents d'haver intentat participar del benestar dels xicotets i xicotetes artistes que tenim a Alfara a través de la música.

Per això m'agradaria agrair des d'ací, la implicació de tots els mestres i les mestres de l'escola, per fer arribar la música i l'estima per aquesta, a través d'una pantalla. I, sobretot, per crear refugi en moments complicats.

A les famílies, per haver confiat en nosaltres en una situació tan difícil com aquesta.

I com no, a les personetes que d'ací uns anys ens permetran conéixer més i millor el món i a nosaltres mateixos, amb la seua música.

Sense cap dubte, el confinament no haguera sigut el mateix sense música, sense art, sense artistes. Cuidem-los.

FUTBOL BASE ALFARA

Un Club de referència

Per Ximo Rocher, president

Abans de començar, des del FBA m'agradaria donar el nostre condol a totes les persones que han perdut la vida per la COVID-19. A les persones infectades i hospitalitzades, molta força. A tots: no deguem abaixar la guàrdia per poder véncer aquesta pandèmia.

Aquest any no hem pogut acabar les nostres competicions, hem deixat de veure'ns durant uns mesos; la pandèmia no ens va deixar gaudir d'un acte tan bonic com és el nostre sopar de fi de temporada on ens reunim tots, pares, jugadors, entrenadors, directius, ajuntament...

Esperem que en setembre tornar als entrenaments, poder estar tots junts i gaudir d'aquest deport que tantes coses bones ens aporta a tots i a celebrar aquesta temporada els 25 anys del club.

Hem crescut molt en els últims anys, gràcies al treball de molta gent que s'ha deixat la pell per aquest club i sobretot per la confiança dels xiquets dels pobles del voltant que han apostat per vindre a jugar amb els menuts del nostre poble, perquè entre tots hem elevat aquest club a ser una de referència en la nostra zona.

Per a finalitzar, m'agradaria agrair en aquesta època de confinament el treball dels nostres coordinadors, tècnics i entrenadors per haver llançat reptes per les nostres xarxes socials perquè els nanos participaren i no perderen el contacte ni amb el club ni amb els companys. Gràcies als entrenadors per les seues videoconferències amb els seus equips, i al nostre preparador físic per les seues sessions de preparació per mitjà d'Internet.

Destacar la qualitat humana i dedicació del temps dels nostres segons tècnics i entrenadors delegats, per la gran implicació en la formació dels jugadors dins dels valors del deport.

CLUB DE PILOTA VALENCIANA

Cavalleresses, va de bo

Per Núria Garcia Berga

Recorde de menuda tots els diumenges a ca la iaia com passàvem la sobretaula del dinar amb el so de Paco Nadal retransmetent les partides de pilota per Punt Dos. Canviar de canal era innegociable, la passió del meu cosí Emilio per l'esport autòcton va fer que tota la família acabara acceptant la fricció de les sabatilles de Genovés i Àlvaro, els colpejos a les pilotes i les ovacions als trinquets com un condiment més del putxero setmanal.

Més tard, la proximitat amb molts dels membres que han passat pel Club de Pilota m'ha fet acompanyar-los a les partides de galotxa que jugaven al carrer Mestre Palau i a alguns carrers artificials de la rodalia, i ja en els darrers anys m'he delectat amb partides entre professionals assistint a duels en diferents trinquets del territori valencià. Sempre, però, he tingut un regust agredolç en pensar que més que vore la pilota, m'haguera agradat tocar-la.

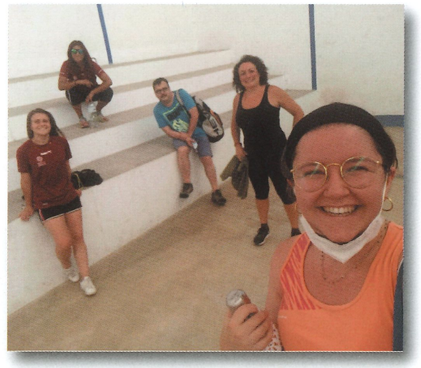

Va ser una nit de festes de l'any passat quan, en un sopar del Club de Pilota, vaig coincidir per primera vegada amb Karen. Amb un cubata de més ja ho teníem tot enfilat per a muntar un equip femení, només necessitàvem més xiques que tingueren ganes de jugar i algú que estiguera disposat a entrenar-nos. Ho vam resoldre prompte, perquè eixa mateixa nit ja pensàrem amb algunes candidates a les quals comboiar i, per iniciativa pròpia, el president del Club, Miquel Navarro, es va convertir en el míster oficial del futur equip femení de pilota d'Alfara.

En desembre començàrem a entrenar un grup de sis o set dones, d'edats i sensibilitats diverses, sense saber quasi res del raspall, que és la modalitat reina del femení. Hem fet bona colla i, tot i que hem estat tres mesos sense veure'ns pel confinament, ara hem tornat amb moltes ganes a raspar la pilota, disfrutant de l'aprenentatge de l'esport i de la proximitat amb persones amb aficions compartides.

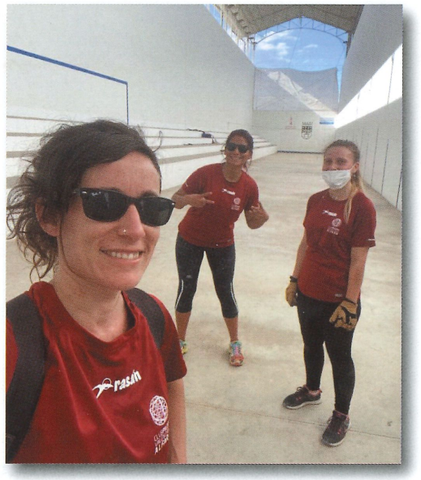

Amb permís de la Covid-19, debutarem el pròxim 22 d'agost en la partida prèvia a la tradicional de llargues i ratlles. Ho farem amb molta humilitat i, de segur, amb molts nervis per l'emoció del moment. Ens agradaria que ens acompanyàreu per compartir amb vosaltres la nostra primera demostració d'allò que venim practicant amb tanta dedicació. També, per descomptat, animem a les dones del poble de totes les edats perquè vinguen a entrenar amb nosaltres. Com podeu vore, mai és tard per a res.

VERGE DELS DESEMPARATS

El nostre somni...

Així és, no hi ha cap altra manera de descriure-ho, un somni, una il·lusió... un voler tirar avant una festa, per nosaltres, per la nostra MARETA; a la que cap de nosaltres volia deixar sense la seua festa gran; per tot el poble, per la nostra devoció.

Ens enganxàrem a aquesta aventura un poquet tard, entrat ja el mes de setembre, trobant recolzament a les amigues, familiars, veïnes... i tot el poble. Volíem ser un grup del qual poguéreu estar ben orgullosos, no defraudar-vos, ser unes festeres que li donaren a la Mare de Déu allò que es mereix, fer més gran si cap la devoció.

Despertàrem d'aquest somni de sobte, entre loteries i els primers preparatius, amb la il·lusió ja encesa en flama, però no, no pogué ser, ens vam despertar ja dins d'aquest malson.

I el temps es va parar, i nosaltres ens vàrem quedar congelades, tristes, enfosquides, soles. Sense poder-li fer a la nostra Verge dels Desemparats tot el volteig que volíem.

Malgrat tot açò els nostres cors continuen bategant, si cap amb més força, i volem seguir aquesta tasca que vàrem començar; volem a les festes del 2021 honrar a la nostra patrona amb més il·lusió i forces, amb més esforç, amb més AMOR. Per això vos convidem ja a les properes festes del 2021!!! I que visca la Mare de Déu!!!

CLAVARIA DE SANT VICENT

FILLES DE MARIA

Un somni que s'ha hagut d'allargar un any més i que amb moltíssimes ganes esperem! Debut a la situació que hem passat, tot ha quedat cancel·lat de manera temporal. Esperem que ningú s'haja vist afectat i que estigueu bé!

Des de les Filles de Maria volem transmetre el nostre sentiment d'il·lusió i nerviosisme, que està en nosaltres des que va començar la Festa!

Donem ànims a aquells que esperaven tindre un estiu de diversió i anècdotes. També volem agrair al conjunt del poble i els que no ho són per ajudar a ser el que som i a dur la festa endavant, ja que sense vosaltres res seria igual. Gràcies també pels ànims que ens doneu, els consells que rebem i el suport que ens mostreu diàriament.

Aquesta, per a totes nosaltres, és una oportunitat que tenim per poder gaudir de la companyia de cadascuna de les clavariesses, i poder conèixer-nos millor. Gràcies a vosaltres, estem formant una gran família!

Ens veiem el 2021 amb el doble de ganes i il·lusió.

CLAVARIS DE SANTA BÀRBARA

Desgraciadament, com ja sabeu, enguany no podrem disfrutar de les tradicionals festes patronals. Des de la clavaria de Santa Bàrbara volem traslladar, en primer lloc, els nostres millors desitjos a tota la gent del poble i la nostra força i ànim a totes aquelles persones que s'han vist afectades d'una o d'altra manera per la crisi sanitària que hem viscut. Esperem de tot cor que tots i totes estigueu tan bé com siga possible.

Els clavaris de Santa Bàrbara 2020 teníem moltíssimes ganes de disfrutar al vostre costat de les festes d'aquest estiu, unes festes que prometien ser molt especials per a tots nosaltres i que lamentem que no es puguen celebrar. Això sí, vos assegurem que l'any que ve continuarem amb il·lusió, ganes i molt d'esforç perquè tots i totes puguem gaudir al màxim d'unes festes que esperem que siguen inoblidables.

Moltes gràcies a tota la gent que ens ha ajudat, ens ha aconsellat en tot moment i ha col·laborat amb la festa durant aquest any. Sense vosaltres tot açò seria impossible. Ens veiem l'any que ve, Alfara!

PROGRAMACIÓ D'ACTES

DIVENDRES 21 D'AGOST

19:30 h A l'Església Parroquial, Missa Sagrament de la Unció dels Malalts

DIUMENGE 23 D'AGOST

12:00 h Solemne missa cantada pels Juniors d'Alfara

20:00 h Musical infantil i familiar "La Rosa Encantada"

DISSABTE 22 D'AGOST

17:00 h Partida de raspall al carrer Major a càrrec de l'equip femení del Club de Pilota d'Alfara

18:00 h Trofeu de Llargues i Ratlles al carrer Major, organitzat pel Club de Pilota d'Alfara

19:30 h A l'Església Parroquial, Missa en honor a la Immaculada Concepció i a Santa Bàrbara

23:00 h Nit de Comèdia a càrrec de Sil de Castro, Paco Enlaluna i Rocío Ladrón de Guevara organitzat i patrocinat per l'ajuntament (SARC)

DILLUNS 24 D'AGOST

13:00 h Volteig de campanes i salves anunciant la festa del patró Sant Bertomeu

19:30 h Missa en honor a Sant Bertomeu, cantada per la coral San Juan de Ribera

23:30 h A la Zona CEU actuació musical "Com hem canviat", organitzat i patrocinat per l'Ajuntament

00:00 h Final de focs artificials a càrrec de la Pirotècnica Turys en la zona Rajolars

INFORMACIÓ MOLT IMPORTANT

- Per a assistir als actes serà imprescindible inscriure's prèviament, els dies 12, 13 i 14 d'agost als Jardins de l'Ajuntament.

- Hi haurà un estricte control de l'aforament, així com del compliment de les mesures de prevenció per a evitar contagis per coronavirus (llavat de mans amb gel hidroalcohòlic, ús obligatori de la mascareta i distància de seguretat entre persones i nuclis familiars no convivents).

- L'Ajuntament es reserva el dret a modificar, ajornar o suspendre les activitats, depenent de l'evolució de la pandèmia i de les normes establertes per les autoritats competents en el moment de la celebració dels actes.

PENYA TAURINA

40 anys de bous al carrer

(Corresponsal, VICENTE GREGORIO.)

La Peña Taurina Alfarense, constituida en el año 1980, con 90 socios, y que tiene en su corta historia toda una trayectoria de actividades culturales y deportivas, ha nombrado una nueva junta directiva, formada, como presidente, Vicente Guillem; vicepresidente, Eduardo Rodríguez; tesorero, Juan Miguel Marqués; secretario, Juan Miguel Aguilar, y vocales, Juan Angel Murillo, José Marqués, Salvador Catalá, Bartolomé Serra, José Palanca, Miguel Sanfélix y Francisco Martínez.

A l'esquerra, retall del diari Levante publicat l'any 1982.
A la fotografia de baix, una de les primeres soltes de bou embolat organitzada per la Penya Taurina a principi dels 80

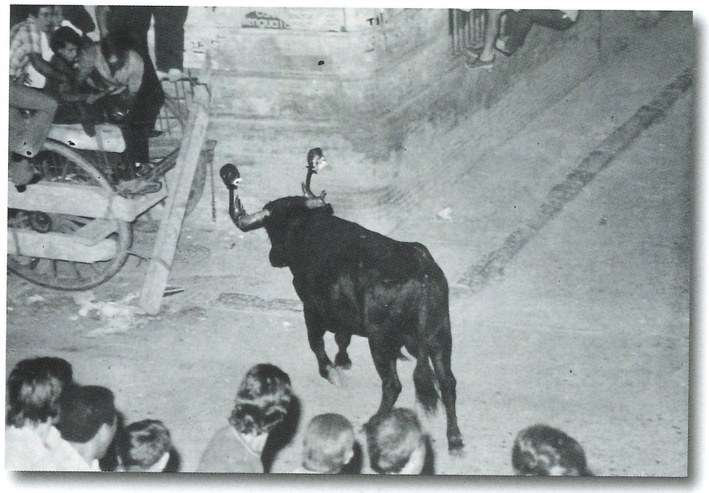

La Penya Taurina Alfarense, celebrava aquest any el 40 aniversari amb una gran quantitat d'actes taurins. Com tots vosaltres sabeu, l'actual situació que ens afecta, ens ha fet posposar els actes per al següent any. Al 2021, desitgem que tot açò haja passat i poder tots junts celebrar les nostres festes. Donem gràcies a tots els que heu col·laborat d'alguna manera amb la Penya Taurina . L'any que ve, més i millor.

COMISSIÓ DE BOUS

PENYA TAURINA ÚLTIMO TERCIO

PEÑA TAURINA
ÚLTIMO TERCIO

ALFARA DEL PATRIARCA

Després d'un llarg període de temps planificant la idea de fundar una nova agrupació taurina al nostre poble, aquest 2020 vam donar el pas per a crear una nova penya amb moltes ganes i afició al món del bou.

Quan es va produir la cancel·lació de les festes patronals del municipi i els diferents festejos programats, ens vam veure obligats a cancel·lar el nostre festeig.

Una gran desil·lusió per a totes les persones que componem la Penya Taurina "Último Tercio", tot el treball durant tot un any per a poder realitzar el nostre festeig del pròxim mes d'octubre no podrem realitzar després de tant de temps esperant.

Volem agrair a totes les persones i comerços que ens han donat suport i col·laborat per a poder dur a terme el nostre projecte, que retardem a l'any 2021 amb més ganes i il·lusió si cap per a poder celebrar el nostre primer festeig taurí. Al qual vos emplacem perquè gaudiu al costat de totes i tots nosaltres.

MESURES FRONT AL CORONAVIRUS

1 **Renta't** les mans amb aigua i sabó i de manera freqüència.

2 **Cobreix-te** el nas i boca quan tusses o esternudes.

3 **Evita el contacte** amb qualsevol altra persona.

4 **Utilitza** mascareta

5 **No et toques la cara** amb les mans brutes.

6 **No compartisques** menjar, utensilis o altres objectes.

7 **Queda't a casa** **si tens símptomes de refredat**

#alfaracultural
#culturasegura

Imatges per al record

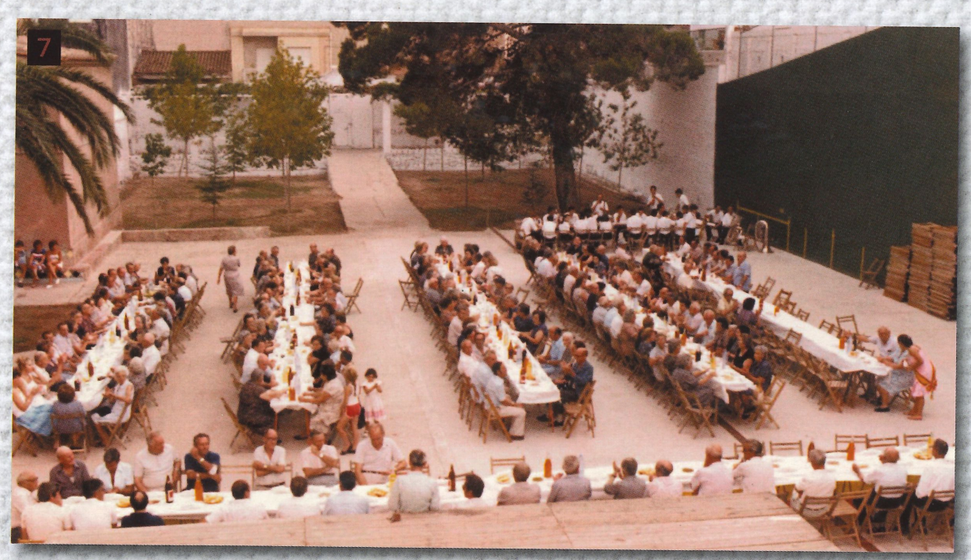

1 Partida de llargues i ratlles de l'any 1980
2 Tartana conduïda pel Tio Ramonet a les festes de 1975
3 Paelles populars en 1983
4 Carrossa amb festeres en 1982
5 Cavalcada de 1989
6 Entrada a l'Església de la Mare de Déu del Roser
7 Sopar de Jubilats l'any 1984

L'arc de Sant Martí de l'esperança

Aquesta primavera, durant el confinament, mentre tots acostàvem el muscle perquè la pandèmia del virus de la COVID-19 remetés, hi va haver un sector de la població que també va col·laborar tots els dies, regalant-nos

alegria i esperança. Aquests van ser les xiquetes i xiquets de tota la població, que van omplir els vidres dels balcons i finestres d'arcs de Sant Martí, colors i confiança, animant-nos cada dia a les nostres tasques confinades.

I així, ens ho van fer arribar algunes persones. Aquest és el tribut als més xicotets de la casa que sense voler, ens van ajudar a transitar i donar llum a aquests dies tan grisos.

Les imatges sempre romandran i recolliran el moment històric que van viure, van sentir i van patir aquests infants a causa de la crisi sanitària.

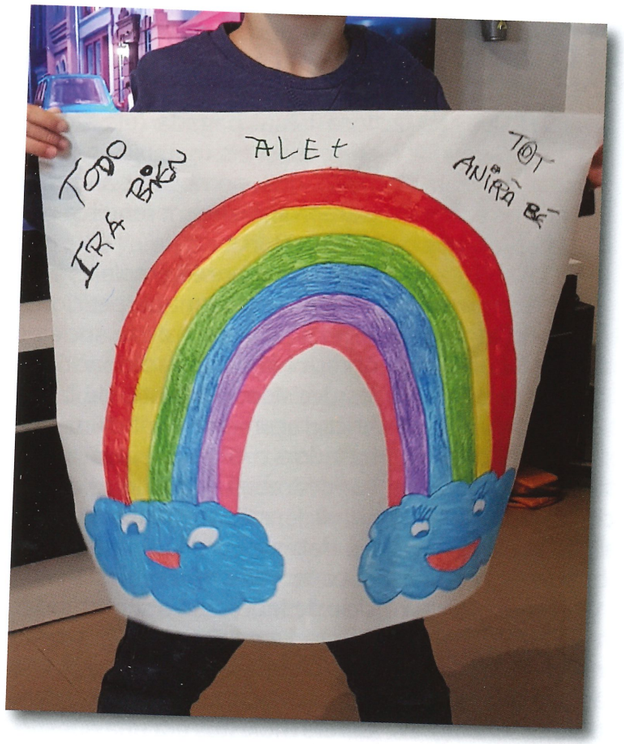

Als cent anys dels fets de Sant Diego

Per Enric Cuñat Sesé

Enguany s'han complit els cent anys de la vaga de la fàbrica de mistos d'Alfara del Patriarca. La vaga va durar des del 26 de novembre de 1919 fins al 2 de febrer de 1920 i en ella va participar la totalitat de la plantilla, 729 obrers, dels quals 625 eren dones i, en conseqüència, el nombre de jornades perdudes va ascendir a 42.282. Va ser una acció obrera molt important de la qual es va fer ressò la premsa de l'època, tant la valenciana, especialment el diari El Poble, com la nacional.

Encara que la fabricació i comercialització de mistos era un monopoli de l'estat, la gestió del dia a dia de la fàbrica de sant Diego continuava depenent dels propietaris, Moróder Hermanos y Cia. Aquesta família tenia diversos interessos al nostre poble: un rajolar, el molí, un centre de producció d'electricitat i el complex de sant Diego per a la fabricació de mistos, sabons i paper, a més de propietats ramaderes i agrícoles amb la posada en regadiu del Minat de Bufilla. Tenien una concepció, diguem, paternalista de l'empresa i, per exemple, per a fomentar la instrucció durant un temps, s'incrementava el salari dels qui sabien llegir i escriure. També van crear la Caixa d'Estalvis i Socors "La Fàbrica" per a atendre els seus empleats en cas de necessitat.

Però el clima social en 1919 era ja molt diferent, la Gran Guerra estava trastocant l'economia i va significar un creixement de les associacions obreres i sindicats que eixe any van aconseguir, després de la vaga de la Canadenca, la jornada de 8 hores, sis dies a la setmana, aprovada pel govern al mes d'abril. No és d'estranyar que els obrers i obreres de la fàbrica iniciaren la constitució i legalització de la Sociedad Obrera Mutualista "La Unión". El 26 de juny el catedràtic Antonio Merino Conde va pronunciar una conferència en els locals de l'associació, el contingut de la qual es va publicar amb la seua signatura en un article en el diari El Pueblo titulat "La explotación de los fosforeros", on descrivia amb tints dramàtics les condicions de treball en una indústria tan perillosa i mal pagada (els salaris eren quasi els mateixos que en 1907), que, no obstant això, era extraordinàriament rendible per al propietari.

Al novembre els empleats presenten un conjunt de peticions. El reconeixement de la societat obrera i la seua participació en les decisions de gestió de la fàbrica, l'acomiadament d'uns treballadors o la seua separació del lloc de treball, les millores de les condicions de treball i equiparació dels salaris als d'altres fàbriques similars espanyoles. L'oposició de Moróder va ser rotunda: ell era l'amo i no anava a consentir que els obrers tingueren cap participació; l'assumpte dels obrers molestos era una qüestió privada i íntima; dels salaris estava disposat a tractar-ho però no amb els representants de l'associació. Les relacions eren tibants i el dia 17 procedeix a l'acomiadament de tots els treballadors que es declaren en vaga, des del dia 26 oficialment. El governador civil, el senyor Durán, tracta inútilment de mediar i nomena dos delegats seus perquè duguen a terme negociacions amb la patronal i amb els treballadors. Es tracta del catedràtic Antonio Merino Conde, blasquista, i de José Feo Cremades, regidor jaimista de l'ajuntament de València. Les converses s'allarguen durant setmanes ja que tot el que s'acordava depenia del fet que Moróder donara la seua aprovació. El governador es reunia de manera separada amb uns i amb altres però l'assumpte estava estancat: Moróder estava disposat a tancar la fàbrica i, mentrestant, va contractar nous obrers i obreres. Al cap d'un temps es va produir un desproveïment de mistos i va caldre portar-ne de Tarassona i altres llocs. Les converses es van reprendre sota la direcció de l'alcalde de València, el republicà Juan Bort Olmos, i a la fi de gener es va arribar a un principi d'acord que l'empresa només signaria si els obrers tornaven a treballar. Però estos volien tindre la seguretat que no hi hauria represàlies i que no s'acomiadaria a cap associat com havia insinuat la direcció de la fàbrica.

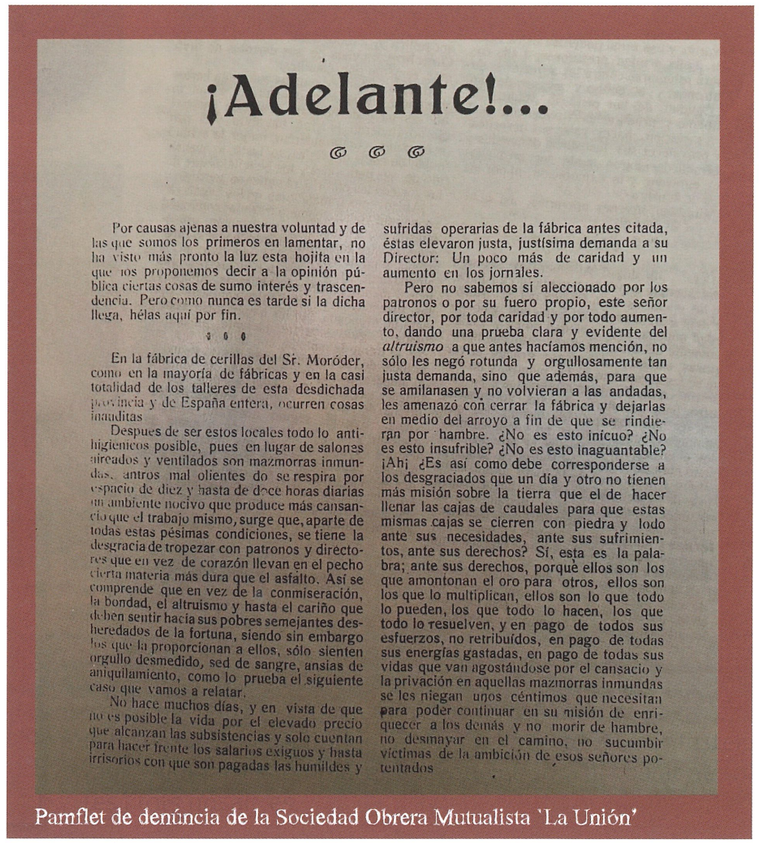

¡Adelante!...

Por causas ajenas a nuestra voluntad y de las que somos los primeros en lamentar, no ha visto más pronto la luz esta hojita en la que nos proponemos decir a la opinión pública ciertas cosas de sumo interés y trascendencia. Pero como nunca es tarde si la dicha llega, hélas aquí por fin.

En la fábrica de cerillas del Sr. Moróder, como en la mayoría de fábricas y en la casi totalidad de los talleres de esta desdichada provincia y de España entera, ocurren cosas inauditas

Despues de ser estos locales todo lo antihigiénicos posible, pues en lugar de salones aireados y ventilados son mazmorras inmundas, antros mal olientes do se respira por espacio de diez y hasta de doce horas diarias un ambiente nocivo que produce más cansancio que el trabajo mismo, surge que, aparte de todas estas pésimas condiciones, se tiene la desgracia de tropezar con patronos y directores que en vez de corazón llevan en el pecho cierta materia más dura que el asfalto. Así se comprende que en vez de la conmiseración, la bondad, el altruismo y hasta el cariño que deben sentir hacia sus pobres semejantes desheredados de la fortuna, siendo sin embargo los que la proporcionan a ellos, sólo sienten orgullo desmedido, sed de sangre, ansias de aniquilamiento, como lo prueba el siguiente caso que vamos a relatar.

No hace muchos días, y en vista de que no es posible la vida por el elevado precio que alcanzan las subsistencias y solo cuentan para hacer frente los salarios exiguos y hasta irrisorios con que son pagadas las humildes y sufridas operarias de la fábrica antes citada, éstas elevaron justa, justísima demanda a su Director: Un poco más de caridad y un aumento en los jornales.

Pero no sabemos si aleccionado por los patronos o por su fuero propio, este señor director, por toda caridad y por todo aumento, dando una prueba clara y evidente del *altruismo* a que antes hacíamos mención, no sólo les negó rotunda y orgullosamente tan justa demanda, sino que además, para que se amilanasen y no volvieran a las andadas, les amenazó con cerrar la fábrica y dejarlas en medio del arroyo a fin de que se rindieran por hambre. ¿No es esto inícuo? ¿No es esto insufrible? ¿No es esto inaguantable? ¡Ah¡ ¿Es así como debe corresponderse a los desgraciados que un día y otro no tienen más misión sobre la tierra que el de hacer llenar las cajas de caudales para que estas mismas cajas se cierren con piedra y lodo ante sus necesidades, ante sus sufrimientos, ante sus derechos? Sí, esta es la palabra; ante sus derechos, porqué ellos son los que amontonan el oro para otros, ellos son los que lo multiplican, ellos son lo que todo lo pueden, los que todo lo hacen, los que todo lo resuelven, y en pago de todos sus esfuerzos, no retribuídos, en pago de todas sus energías gastadas, en pago de todas sus vidas que van agostándose por el cansacio y la privación en aquellas mazmorras inmundas se les niegan unos céntimos que necesitan para poder continuar en su misión de enriquecer a los demás y no morir de hambre, no desmayar en el camino, no sucumbir víctimas de la ambición de esos señores potentados

Pamflet de denúncia de la Sociedad Obrera Mutualista 'La Unión'

Així, el dia 29 de gener es va arribar a la signatura de l'acord en el despatx de l'alcalde de València que va posar fi a la vaga. S'acorda l'augment dels salaris, la jornada de huit hores i el trasllat d'un encarregat a una secció on no treballen dones. Igualment, es comprometen al fet que no hi haurà represàlies ni acomiadaments i els treballadors renuncien a la participació en l'administració de la fàbrica. Per l'empresa va signar Luis Moróder, pels treballadors signen Juan Moreno, Elías Ferrando, José Palanca, Ignacio Fenollosa, Salvador Ferrandis, Juan Zea, Francisco Camps, Carmen Lluesma, Pilar Robi, Encarna Llorens, Concha Soriano, Amparo Mase, Pilar Picher, Amparo Albiach i Isabel Navarro. Signen també els mediadors, els senyors Merino i Feo, i l'alcalde Juan Bort. Al cap de pocs dies es reprén l'activitat a la fàbrica encara que el governador manté clausurada la seu de l'associació.

Encara que durant la vaga va haver-hi presència de la força pública no es ressenyen incidents de violència excepte, una vegada s'havia tornat al treball, unes rinyes entre les treballadores antigues i les recentment contractades que va acabar amb la detenció de cinc obreres que van ser posades en llibertat per la mediació davant el governador de Feo Cremades i una representació de les obreres. Els esquirols que van acceptar treballar durant la vaga van aparéixer representats com a patets obedients en la falla d'Alfara de 1923.

Reunió de la junta de la Federació Nacional de Obreros y Obreras Cerilleros, de la qual van formar part dos treballadors de Sant Diego

A l'abril, a la Casa de la Democràcia de Moncada, seu dels republicans, els treballadors i treballadores van rendir un homenatge a Antonio Merino Conde i van celebrar aquesta victòria republicana i, més concretament, del Partit Unió Republicana Autonomista que amb José Torres havia guanyat les eleccions municipals a Moncada. Merino va publicar una crònica de la seua visita a la fàbrica, aquesta volta en un to líric i elogiós a les treballadores i al senyor Bigné, un dels directius.

L'associació obrera, independent dels sindicats, va continuar la seua labor i va tindre un paper actiu quan la indústria de mistos va entrar en crisis en 1921, entrevistant-se amb delegats del govern i amb diputats del congrés com Félix Azzati. Amb el temps, es va integrar en la Federación Nacional de Obreros y Obreras Cerilleros, adherida a UGT durant uns anys, de la Junta Nacional de la qual van arribar a formar part dos treballadors de Sant Diego.

Els rectors de Moncada i Alfara, des de la trona i des del confessionari, van desacreditar a l'associació obrera i tractaren de dissuadir a les dones perquè l'abandonaren. Aquests fets van ser criticats en un pamflet editat per l'associació el març de 1919. Aquesta actitud contrasta amb la del capellà de Vinalesa, Rd. Sapiña, que va aprofitar el descontentament social per a promoure un sindicat catòlic i afavorir el cooperativisme. Es podria haver fet una cosa així en Alfara? Per a respondre a això tal vegada és bo recordar que el maig de 1920 es va produir l'entronització d'una imatge del Sagrat Cor de Jesús en el recinte de la fàbrica i que durant anys les treballadores commemoraven aquest fet amb grans festes religioses i culturals.

Els testimonis de la història d'Alfara del Patriarca

Per Ana Martinez Bernabé, Llicenciada en Conservació i Restauració de Bens Culturals a la Universitat Politècnica de València

Com es definiria avui en dia el concepte testimoni? Depenent a qui li preguntes potser et done una definició o altra, segons el seu raonament, encara que, possiblement, acaben sent definicions que s'assemblen molt entre elles, ja que la paraula testimoni sols té un significat. Segons la Real Acadèmia de la Llengua Espanyola, significa 'Atestació o asseveració d'alguna cosa. Prova, justificació i comprovació de la certesa d'alguna cosa'.

És important pensar en aquesta paraula i tot allò que pot arribar a contemplar. Si pensem en els nostres avantpassats, podem recordar-los gràcies a les històries que hem pogut anar escoltant sobre ells. O per exemple, tots podem conèixer la història dels egipcis, dels musulmans, dels romans, etc. També podem conèixer a artistes com Leonardo Da Vinci, Diego Velázquez, Francisco de Goya, Miguel de Cervantes, Miguel de Unamuno i, per descomptat, un sense fi d'artistes que han format part de la història al llarg dels segles. I tot açò és gràcies al testimoni que ha anat passant de generacions en generacions fins a arribar als nostres dies, perquè si no fora així, com haguérem pogut tindre constància de totes les obres d'art, des de la pintura, passant pel cine, el teatre, la literatura, l'escultura, els monuments, fins a les tradicions d'un poble?

La resposta és que no haguérem pogut conèixer-les. Però si fem una xicoteta reflexió, realment es necessita alguna cosa més per poder fer arribar als nostres dies tots aquests testimonis de la nostra història, i allò que fa falta és la seua conservació.

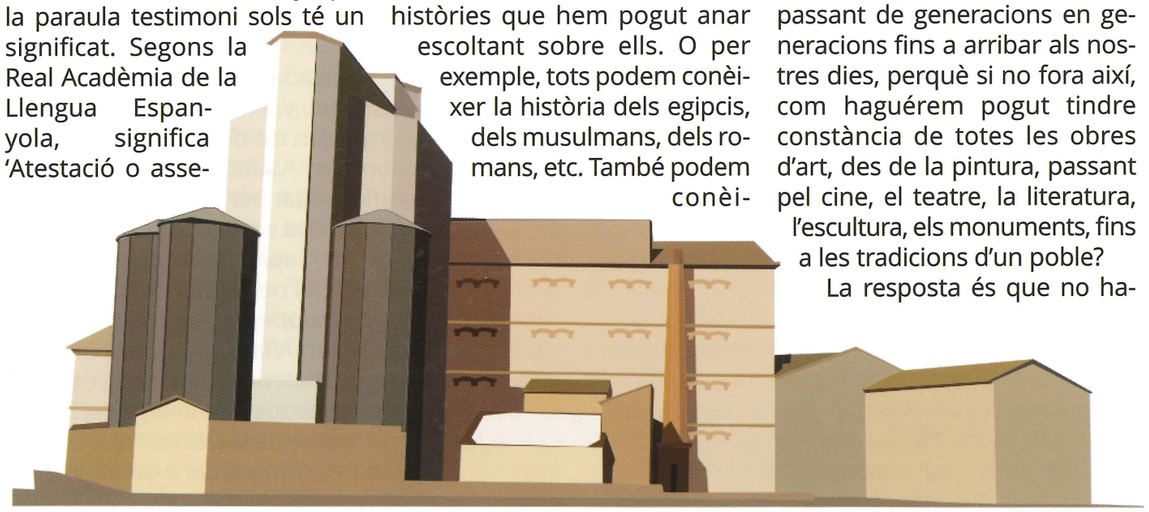

LA CONSERVACIÓ

L'acció de conservar és la part més important dins de la difusió dels testimonis. Açò significa que sense la conservació no es podria saber de l'existència de la majoria de coses que coneguem hui en dia, ja que quan alguna cosa no es conserva o simplement no es cuida, el més probable és que no es conega per ningú ja que acabe perdent-se.

Per aclarir un poc el concepte de conservació, cal parlar del seu significat. Segons la Real Acadèmia de la llengua Espanyola conservar és l'acció de mantenir o cuidar de la permanència o integritat d'alguna cosa o d'alguna persona.

Pel significat d'aquesta paraula, el concepte comprén una gran varietat de tipologies que es poden emprar per a conservar: des de guardar en una caixa tancada les fotografies dels nostres avantpassats, passant per la transmissió oral d'alguna tradició familiar, fins a realitzar una intervenció en un laboratori de conservació i restauració com bé pot ser el del Museu del Prado a Madrid. Tota acció conservativa amb un fi el més respectuós possible és la millor opció per garantir la salvaguarda de la nostra història. La conservació no sols es limita únicament a allò material sinó que també compren allò immaterial, com ho són les bandes de música a València, la nostra llengua, el Tribunal de les Aigües a València, els tocs manuals de campanes, la pilota valenciana, la festivitat de les falles, el misteri d'Elx, i un sense fi de tradicions valencianes que han existit des de fa anys i avui en dia segueixen sent allò que eren al seu origen.

És per aquest fet que cal tenir en compte la importància que té la conservació al nostre món tal com el coneguem. Si pensem en els diferents noms que ha rebut al llarg de la seua existència el nostre poble, com poden ser Alhara, Alfara dels Cruïlles, Alfara de los Ladrillares, fins a anomenar-se tal com la coneguem avui en dia Alfara del Patriarca, podem fer una xicoteta reflexió que ens ajudarà a entendre millor la importància de la conservació. Aquests noms són testimonis directes de la història d'un poble i ens ajuden a recordar què va ser i què és Alfara.

A l'arxiu municipal d'Alfara del Patriarca s'ha dut a terme la digitalització d'alguns documents amb valor històric a més dels llibres de festes d'anys anteriors. En aquest cas, la digitalització forma part de la conservació del nostre patrimoni. És el procés pel qual es du a terme la còpia digital d'un document, d'una fotografia, d'un dibuix, etc. i és interessant pel fet que es protegeix la còpia i es garanteix la salvaguarda del que es digitalitza.

EL NOSTRE POBLE, LA NOSTRA HISTÒRIA

Pel que fa als documents que s'han digitalitzat a l'arxiu municipal, m'agradaria fer menció dels llibres de festes. S'ha volgut guardar i publicar les còpies de llibres que han anat editant-se al llarg de la història de les festes del nostre poble, per la raó de voler difondre aquelles pàgines en les quals autoritats, veïns i veïnes d'Alfara han anat escrivint les seues experiències i valoracions sobre diversos temes que caracteritzen el poble. A més a més, s'ha iniciat aquesta tasca per tal de fer una xicoteta reflexió durant aquests temps de COVID-19 i poder deixar constància d'aquesta situació que ens ha obligat a parar i pensar.

Mentre es duia a terme la digitalització, he pogut anar fullejant a poc a poc les històries que s'anaven contant en cada programa de festes. Si fera un resum de tot el que he llegit podria quedar-me amb una idea molt clara: la importància i la preocupació per la difusió del nostre patrimoni que s'ha transmés en cada article.

Si parem atenció als llibres de festes, podem observar com sempre es fa ús d'aquesta tradició escrita que tant ens ajuda a seguir enriquint la nostra història. Podem esmentar diferents articles que, des del meu punt de vista, són interessants pel fet que van deixant constància de la importància del nostre patrimoni i història. Per exemple, l'any 1953 podem llegir una xicoteta introducció sobre l'origen del nostre poble; en 1956 ja es feia menció a la fundació del convent de sant Dídac; el 1960 se celebra la visita del cos de sant Joan de Ribera a la nostra població i també es parla de l'església parroquial d'Alfara del Patriarca, esmentant la pèrdua de l'arxiu parroquial el 1936. Si continuem revisant els llibres de festes, comencem a gaudir de fotografies úniques que també són testimoni important de les festivitats de la població i de les tradicions; en l'any 1969 li dediquen unes pàgines a José Domenech Ciriaco; en el 1972 es fa menció al palau de la Senyoria, tractant-ho com a "tema de l'any", ja que va ser quan va ser adquirir per l'ajuntament; el 1974 parlen de la casa de la Serena. També podem veure que s'esmenta la importància de la restauració de les ceràmiques murals de l'església l'any 1982. Un parell d'anys després, el 1985, un article parla del nostre patrimoni artístic; el 1990 es menciona el Paretó; el 2009 es parla de la fàbrica de Monzó i Cortell; el 2014 podem llegir un article sobre el programa pictòric de la capella de la comunió de l'església del poble, i així un fum més de testimonis.

Tot aquest compendi d'articles ens mostren com de rica és la nostra població respecte a patrimoni, tant material com immaterial. Pel que es refereix a aquestes línies que he pogut escriure aquest any, he volgut transmetre la importància del nostre patrimoni. Deguem cuidar-lo i protegir-lo per poder garantir la seua salvaguarda i que no es perda, perquè allò que es desconeix, no existeix.

Llibre de festes editat per l'Ajuntament d'Alfara

Portada de José María Castelló Romero

Maquetació a càrrec d'Alamida Periodisme i Comunicació

Impressió de 1.000 exemplars a Edició Gràfica

DIPUTACIÓ DE VALÈNCIA
Àrea de Cultura

sarc
servei d'assistència i recursos culturals

ALFARA del PATRIARCA

AJUNTAMENT

Presidència
DIPUTACIÓ DE VALÈNCIA